

عکس: محمد رضا غلیچهدمی / انبیا

دور جدید گفت و گوهای هسته ای میان ایران و اروپا در ژنو آغاز می شود

اینک زمان مذاکره!

گزارش

مریم سالاری

روزنامه نگار

نیض مذاکرات هسته‌ای یار دیگر به صدا درآمد و شهر ژنو پس از آنکه نظاره گر توافق موقتی بود که به بحران بیش از یک دهه‌ای میان ایران و جهان پایان می‌داد، قرار است میزبان گفت‌وگوهای جدید با محتوای کمک به احیای توافق هسته‌ای و در عین حال فراهم آوردن درگاه‌های سیاسی به عنوان ابزارهای تسهیل کننده کاهش بحران ایران و اروپا باشد. اسماعیل بقایی، سخنگوی وزارت خارجه روز گذشته با اعلام خبر آغاز مذاکرات ایران با سه کشور آلمان، فرانسه و انگلیس در ژنو روز جمعه ۹ آذرماه تصریح کرد که ریل گذاری دور جدید مذاکرات احیای برنامه در پطن تفاهماتی صورت گرفته که پیشتر در حاشیه مجمع عمومی سازمان ملل در نیویورک انجام شده بود.

آنچه را تسهیل و تغییرات برآمده از خواست دولت نوپای مسعود پزشکیان برای تحقق هدف رفع تحریم‌ها ممکن کرده است، باید در روزهایی جست‌وجو نمود که در روند رایزنی‌های پیدا و پنهان هیأت ایرانی به رهبری سیدعباس عراقچی، وزیر امورخارجه با هیأت‌های غربی در نیویورک گذشته است. این تفاهم که نشانه‌ای از فرصت شناسی تیم دیپلماتیک دولت چهاردهم جهت اجرای مأموریت رفع تحریم‌ها به سه شمار می‌رفت برای اغلب معنایی جز آغاز شمارش معکوس پایان سیاست فرسایشی در زمین مذاکرات نداشت. چه پزشکیان در اولین حضور خود در نشست مجمع عمومی سازمان ملل به سیکنال‌های مخابره شده برای ازسرگیری مذاکرات پاسخ مثبت گفت و سعی کرد مأموریت احیای برنامه را از جایگاه و موقعیتی متفاوت با گذشته پیگیری کند اما از میان همه این مرادوها و رایزنی‌ها آنچه سبب شد، امیدها برای ازسرگیری بدون توقف گفت‌وگوهای هسته‌ای پرزنگ شود، درخواستی بود که دولت «جو بایدن» در اواسط بهار گذشته

آنچه را تسهیل و تغییرات برآمده از خواست دولت نوپای مسعود پزشکیان برای تحقق هدف رفع تحریم‌ها ممکن کرده است، باید در روزهایی جست‌وجو نمود که در روند رایزنی‌های پیدا و پنهان هیأت ایرانی به رهبری سیدعباس عراقچی، وزیر امورخارجه با هیأت‌های غربی در نیویورک گذشته است. این تفاهم که نشانه‌ای از فرصت شناسی تیم دیپلماتیک دولت چهاردهم جهت اجرای مأموریت رفع تحریم‌ها به سه شمار می‌رفت برای اغلب معنایی جز آغاز شمارش معکوس پایان سیاست فرسایشی در زمین مذاکرات نداشت. چه پزشکیان در اولین حضور خود در نشست مجمع عمومی سازمان ملل به سیکنال‌های مخابره شده برای ازسرگیری مذاکرات پاسخ مثبت گفت و سعی کرد مأموریت احیای برنامه را از جایگاه و موقعیتی متفاوت با گذشته پیگیری کند اما از میان همه این مرادوها و رایزنی‌ها آنچه سبب شد، امیدها برای ازسرگیری بدون توقف گفت‌وگوهای هسته‌ای پرزنگ شود، درخواستی بود که دولت «جو بایدن» در اواسط بهار گذشته

چه انگیزه هایی ایران و اروپا را پشت یک میز می نشاند؟

جهان در مقطع بسیار مبهمی قرار گرفته است. مبهم برای اروپا؛ چراکه دونالد ترامپ بار دیگر به عنوان رئیس‌جمهور ایالات متحده انتخاب شد و این امر نگرانی‌های جدی را در بین کشورهای الی قاره، هم نسبت به آینده روابط با آمریکا و هم در مورد نحوه مدیریت اختلافات بین‌المللی ایجاد کرده است. مبهم برای ایران: آنچه‌آنکه ترامپ به اندازه زیادی سابقه منفی از خود در مقابل ایران نشان داده و ممکن است که اطرافیان‌ش همچنان از جمله کسانی باشند که اشتیاقی به بهبود مناسبات با ایران نداشته و جلوی هر گونه روزنه‌ای برای راهگشایی بایستند.

در چنین فضای، از سرگیری مناسبات ایران و اروپا فرصت خوبی را هم در ارتباط با نحوه مدیریت موضوع برنامه هسته‌ای ایران و آینده برنامه و هم در ارتباط با رفع تحریم‌ها در ازای همکاری‌هایی که ممکن است از سوی ایران مورد توافق قرار بگیرد، به وجود خواهد آورد. فراتر از این موارد، به نظر می‌آید که هر دو طرف ایران و اروپا، متوجه این موضوع هستند که نه فقط به خاطر انتخاب ترامپ بلکه به دلیل بحران در غزه و لبنان و امکان شعله ور شدن این جنگ در مقیاس گسترده‌تر، باید بیش از هر زمان دیگری مایل باشند که گفت‌وگوها را از سر گرفته و چندجانبه‌گرایی را تقویت کنند. بر حقوق بین‌الملل بیشتر تأکید کنند و به سازگاری برای رسیدن به توافق دست پیدا کنند. توافقی که از تعمیق بحران‌ها، در غزه و در لبنان، موضوعات منطقه‌ای و همبندطور در رابطه با برنامه هسته‌ای ایران و روابط ایران و غرب به طور کلی جلوگیری کند و آن را تحت مدیریت قوی‌تری قرار دهد. این همان انگیزه و محرک اصلی است که ایران و اروپا را وادار کرده که مذاکرات خود را آغاز کنند. چه بسا آغاز مذاکرات که از دل آن ممکن است توافقی بیرون بیاید، هم برنامه‌های هسته‌ای ایران و آینده برنامه را تحت مدیریت بهتر و عاقلانه‌تری قرار دهد و هم از تشدید تنش جلوگیری کند و هم احتمالاً می‌تواند تأثیر مثبتی در آرامش بیشتر منطقه غرب آسیا داشته باشد. ایران حتی می‌تواند امیدوار باشد که این توافق بتواند دولت آینده ترامپ را تحت مدیریت بهتری قرار دهد و از اروپایی‌ها برای دیپلماسی با آمریکا بهره ببرد. برای اینکه آمریکا را تشویق کنند که از ابزارهای تحریک‌آمیز و تشدیدکننده تنش دوری کند و آمریکا را برای ورود به فاز تازه‌ای از دیپلماسی با ایران متقاعد سازد.

این فرصتی برای حل جامع چالش هاست

از آغازین روزهای پس از پیروزی انقلاب اسلامی، روابط خوبی میان ایران و اروپا، برقرار نشد و یا با فراز و نشیب‌های زیادی روبه رو شد. از همان ابتدا، جنگ سفارتخانه‌ها در برخی از کشورهای اروپایی بویژه در فرانسه شکل گرفت، سپس مسأله سلمان رشدی و ماجرای بازگشت سفرای کشورهای اروپایی به تهران رخ داد و بعد از آن، ادعاهایی از سوی اروپایی‌ها در مورد انجام تیرور در طول سالیان مختلف مطرح شد. پس از گذر از این

عبدالرضا غجری راد کارشناس مسائل بین‌الملل

یادداشت

طبعاً ایران هم در موضوع هسته‌ای گامی برنمی‌دارد، اظهار کرد: معتقدم غربی‌ها کار اقتصادی شدید دیگری نمی‌توانند علیه ایران انجام دهند، چون هرچه در توان داشتند به ایران فشار آوردند و قول ما ایرانی‌ها امروز دیگر گفتگیشان به ته دیگ خورده است. وی ادامه داد: از نظر من بهترین مسیر

طبعاً ایران هم در موضوع هسته‌ای گامی برنمی‌دارد، اظهار کرد: معتقدم غربی‌ها کار اقتصادی شدید دیگری نمی‌توانند علیه ایران انجام دهند، چون هرچه در توان داشتند به ایران فشار آوردند و قول ما ایرانی‌ها امروز دیگر گفتگیشان به ته دیگ خورده است. وی ادامه داد: از نظر من بهترین مسیر

برای به جریان انداختن مذاکرات هسته‌ای باقی نگذاشته است. بنابراین با گذر ۳ سال از گفت‌وگوهای پرفراز و فرود و قرار گرفتن چند ماهه این روند در نقطه بن‌بست، پرونده مذاکرات احیای توافق قرار است در مسیر تازه‌ای به جریان بیفتد. اگرچه این گفت‌وگوها در نمای اول تنها تکراری از روند گذشته به نظر می‌رسد که تغییری برمعادلات جاری حاکم بربرجام نمی‌گذارد اما برخلاف این تصور، طرح برخی جزئیات و همزمانی آن با بعضی از واقعیت‌های جاری سبب می‌شود آنچه میان ایران و تروئیکای غربی در ژنو به جریان بیفتد، صرفاً تکراری از رویدادهایی نباشد که طی سه سال عمر دولت سیزدهم گذشت.

پیشینه هم‌نشینی ژنو

پیشینه مذاکرات پیش روی ژنو، برآمده از اندوخته‌ای از فرصت‌های از دست رفته در دولت پیشین در دو مقطع سرنوشت ساز اسفند ۱۴۰۰ و شهریور ۱۴۰۱ است که طرفین را تا آستانه دستیابی به یک توافق پیش برد. این در حالی بود که در بحبوحه این تحولات که در تابستان داغ سال ۱۴۰۱ به اوج خود رسید، تئوریسین‌های مخالف مذاکره که وقوع جنگ اوکراین، این امکان را به آنها داده بود تا با تکیه بر یک پیش‌بینی عاری از منطق موسوم به تئوری «مستان سخت» از پیش شرط‌های جدید در روند مذاکرات سخن بگویند، به مانعی جدی برای تحقق توافق تبدیل شدند و بار دیگر مذاکرات را به کوجه بن‌بست هدایت کردند؛ اتفاقی که دور تازه‌ای از جدال دیپلماتیک بویژه میان ایران و اروپا را رقم زد تا پیگیری سیاست تلافی جویانه از سوی ایران در واکنش به محقق نشدن منافع برجامی‌اش، در دوسال گذشته به آغاز عملیات غنی‌سازی بدون مرز بینجامد؛ اقدامی که گرچه به منایه اهرم فشاری برای به حرکت درآوردن موتور مذاکرات بکارگرفته شده بود اما آنچه در صحنه رخ عمل داد، با تصورات تصمیم‌گیرندگان وقت سیاست خارجی کشور تفاوت فاحشی داشت. چه ناامیدی «جو بایدن» رئیس‌جمهور آمریکا از ماه‌ها مذاکره نافرجام با ایران باعث شد، موضوع اغلب نشست‌های استراتژیست‌های آمریکایی حول محور کند کردن برنامه هسته‌ای ایران، ایجاد اختلال در روند همکاری نظامی تهران و مسکو و پرونده‌سازی بر سر همکاری‌های نظامی متعارف تهران و مسکو و تسری دادن ابعاد آن به زمین جنگ اوکراین بچرخد و استراتژی مذاکراتی واشنگتن را برای سه‌ماهه گذشته به حاشیه ببرد. هرچند مقام‌های وقت تهران و آمریکا کوشش داشتند تا تا سال گذشته با ایجاد کانال «مسقط» به تقاهمی ولو اولیه برسند و مسیر آزادسازی ۶ میلیارد دلار ایران در ازای آزادی شماری از زندانیان آمریکایی را هموار کنند اما

آنچه مورد توافق قرار گرفت، از روی کاغذ فراتر نرفت تا معلوم شود امکان، انگیزه و رویکردها برای پیش راندن مذاکرات احیای برجام با روندهای وقت دو طرف تناسبی ندارد.

دوراندیشی دولت چهاردهم

با این پیشینه تحولات چراغ خاموشی که با ابتکار دولت چهاردهم در پاسخ به تمایل تروئیکای اروپایی و حمایت ناپیدی ایالات متحده برای احیای مذاکرات و رفع تحریم‌ها به جریان افتاده است، می‌تواند یک «دوراندیشی» برای تعیین تکلیف بدون هزینه مذاکرات تا رسیدن زمان پایانی برجام و از میان رفتن امکان استفاده از «مکانیسم ماشه» نیز باشد؛ مکانیسم حل اختلاف تعبیه شده در این توافق که در صورت بالا گرفتن اختلاف میان اعضا، امکانی را برای بازگشت بالقوه تحریم‌های سازمان ملل فراهم می‌آورد. چنانکه این مکانیسم در سال‌های اخیر به حربه‌ای در دست کشورهای اروپایی تبدیل شد که به فراخور بروز تنش‌های مقطعی، از آن به عنوان تهدیدی علیه ایران بهره می‌بردند تا تمام تحریم‌هایی را که به وسیله آن توافق لغو شده بود دوباره به اجرا دریاورند. در چنین شرایطی ادامه مذاکرات با هر فرمولی می‌تواند بر راه پرفراز و نشیب برجام و قطعنامه ۲۳۳۱ در مهرماه ۱۴۰۴ یعنی کمتر از یک سال دیگر نقطه پایان بگذارد. این محدوده زمانی سرنوشت‌سازی است که دولت‌ها در ایران و پایتخت‌های غربی را به فکر برداشتن گامی جدی برای تعیین تکلیف پرونده هسته‌ای ایران انداخته است تا کاری را که می‌بایست سال‌ها پیش انجام می‌شد، در دستور کار قرار دهند.

بویژه آنکه واشنگتن و شرکای اروپایی‌اش به رغم هم‌سوئی همسویی با تل‌آویو نگران ماجراجویی‌هایی هستند که هر لحظه ممکن است آتش جنگ در گستره خاورمیانه را شعله ور کند. بنابراین اقدام باموقع برای احیای برجام با وجود ملاحظاتی که متأثر از مباحث اشاعه‌ای فعالیت‌های هسته‌ای ایران و ضرورت افزودن موضوعات جدید مطرح ساخته، می‌تواند عاملی برای فرونشاندن موج ناامیدی در یکی از دشوارترین مناقشات بین‌المللی باشد و در این تجربه تاریخ‌شده دیپلماسی، عبور از نزاع فرسایشی ایران و جهان را به امری ممکن تبدیل کند. بویژه آنکه طی هفته‌ها و روزهای اخیر همه شواهد خبری نشان از آن دارد که مقام‌های دولت پزشکیان و «دونالد ترامپ»، رئیس‌جمهور جمهوریخواه آمریکا به دیپلماسی روی خوش نشان داده‌اند که معنایی جز این ندارد که پیش‌بینی آغاز دوره متفاوتی از دیپلماسی میان تهران-واشنگتن در دولت دوم ترامپ دور از انتظار خواهد بود.

مذاکره از نگاه غیرسیاست زده ضروری است

از سرگیری مذاکرات هیأت‌های نمایندگی ایران و اتحادیه اروپا از روز جمعه در ژنو در شرایطی است که جمهوری اسلامی ایران با تردیدهای زیادی مذاکرات پیش رو را دنبال خواهد نمود. تنها چند روز بعد از قطعنامه شورای حکام و تحت فشار قرار دادن آژانس انرژی اتمی از سوی سه کشور اروپایی برای اعمال نظارت‌های غیر معمول بر تأسیسات هسته‌ای ایران تعیین زمان بازگشت به مذاکرات پس از وقفه دوساله اگرچه دشوارانه درک ضرورت بازگشت به میز مذاکره برای طرفین است اما نشانگر درک تغییر در محیط امنیتی که در آن به سر می‌بریم نیز تفسیر می‌شود.

تروئیکای اروپایی با درک این موضوع که همزمان با حرکت زیرلایه‌ها برای تشکیل بلوک‌های قدرت، تمامی کشورها درصدد افزایش استقلال ملی خود برای بازتعریف منافع در بافتار بین‌المللی جدید هستند باید بدانند که جمهوری اسلامی ایران نیز مانند اروپا از این مسأله مستثنی نیست. در فضای بازگشت مجدد ترامپ به قدرت آمریکا در رقابت با قدرت‌های دیگر، برای حفظ جایگاه هژمونیکی خود حاضر است هزینه کند. حتی اگر این هزینه به بهای از دست رفتن بخشی از همپیمانان هایش باشد. بنابراین، پُر واضح است که اروپا باید احتمال دهد به عنوان بخشی از نظام لیبرال، آمریکا آن را متعلق به خود بداند هر زمان که مایل باشد این بخش، یعنی اروپا را قربانی موازنه‌سازی با چین یا روسیه کند. کما اینکه تاکنون نیز اروپا خود این رویکرد را اشتگتن را در جنگ تجاری آمریکا با چین و مباحث طرح شده پیرامون آینده اوکراین دیده است. نگاه حرفه‌ای و غیرسیاست زده به مذاکرات با ایران در خصوص پرونده هسته‌ای ایران یا سایر مسائل منطقه‌ای اکنون که در خصوص دستور مذاکرات مطرح شده، نه یک انتخاب، بلکه یک ضرورت است. تحقق این امر، هم موجب جلب همکاری‌های بیشتر تهران خواهد شد و هم تلاش جهت استقلال راهبردی اروپا را نشان خواهد داد. ضرورت این رویکرد در زمان فعلی که ایران در پاسخ به عدم پایبندی ایالات متحده و عدم حمایت اروپا از توافق برجام، تهددات برجامی خود را کاهش داده اما به‌رغم عدم اجرای پورتکل الحاقی، به الزامات کلی آژانس پایبند بوده و همچنین نگرانی‌هایی برای استفاده ابزاری مجدد از پرونده هسته‌ای برای بحران‌سازی وجود دارد، دوچندان است آن هم در شرایطی که طرف اروپایی زرمزه‌های مبنی بر استفاده از اسنپ‌بک به عنوان اهرم فشار بر جمهوری اسلامی ایران را مطرح می‌نماید.

عابد اکبری کارشناس مسائل اروپا

یادداشت

زمانی که برجام به سرانجام رسید، بار دیگر روابط احیا شد. اما با توجه به خروج دونالد ترامپ از برجام و وضع تحریم‌های سنگین علیه ایران، اروپایی‌ها فعالیت‌های اقتصادی خود در ایران را به حداقل رساندند. همین امر باعث شد که به تدریج ایران هم نارضایتی خود را از اروپا اعلام کند. این روابط تیره و تار ماند و به تدریج هم تیره و تارتر شد. در دولت سیزدهم این روابط به دوره احمدی‌نژاد برگشت و جنگ اوکراین هم تشدید مضاعفی بر این روابط تیره و تار شد. به گونه‌ای در همین روزهای اخیر هواپیمایی گشتنرانی ایران، با تحریم سنگین کشورهای اروپایی روبه رو شدند. ما همین حالا در بدترین وضع روابط با اروپا قرار داریم. شرایط طوری است که اگر یک مرحله دیگر به جلو

اتفاقات، با مسأله‌ای به نام هسته‌ای مواجه شدیم. اولین گروه از اروپایی‌ها در دولت اصلاحات مذاکره با ایران را آغاز کردند و این مذاکرات داشت به نتیجه می‌رسید که با شیطنت آمریکایی‌ها متوقف ماند. خورشید بهبود روابط با اروپا، با پایان دولت اصلاحات غروب کرد. در دوره ریاست جمهوری محمود احمدی‌نژاد، به جایی از روابط رسیدیم که دیگر هیچ کاری با کشورهای اروپایی نداشتیم و از طرف مقابل هم، اروپایی‌ها مایل برقراری مرادوه‌ای با ایران را نداشتند. نتیجه این تحولات، منجر به همکاری بیشتر اروپا و آمریکا شد و شورای امنیت چندین قطعنامه علیه ایران صادر کرد. این قطعنامه‌ها خود مبنای تند شدن روابط ایران و اروپا قرار گرفت.

که در واقع پاسخی که به اسرائیل می‌دهند همین ویژگی‌هایی را که شما می‌گویید داشته باشد. لاریجانی افزود: درکل من فکرمی‌کنم این مسأله‌ای است که باید اجازه بدهیم مسئولان مربوطه نظامی در این زمینه تصمیم درستی بگیرند. من هم می‌دانم که دربار راهکارهای مختلف آن فکرمی‌کنند. اما این چیزی نیست که الان بشود در رسانه‌ها خیلی به آن پرداخت؛ چون مسأله‌ای است که به امنیت ملی مربوط می‌شود و یک دقت نظرهایی می‌خواهد

وقتی غربی‌ها نگرانی ایران در موضوع تحریم‌ها را برطرف نکنند طبعاً ایران هم در موضوع هسته‌ای گامی برنمی‌دارد

برای همه ما، همان مسیر مذاکره و حل مسأله است؛ این هم به نفع منافع ملی ما، هم غربی‌ها و حتی امریکاست. مشاور رهبر انقلاب درباره چگونگی پاسخ ایران به تجاوز ماه گذشته رژیم صهیونیستی به کشورمان نیز گفت: این موضوع مهمی است، مسئولان مربوطه هم خیلی با دقت موضوع را دنبال می‌کنند

دیگه چه خبر؟

یک رسانه آمریکایی:

اشتباه محاسباتی اسرائیل باعث نزدیکی ایران و عربستان شد

«خبر اول اینکه، رسانه آمریکایی «فارن ازرز» در گزارشی، به اشتباه محاسباتی رژیم صهیونیستی در آغاز جنگ در غزه پرداخت. فارن ازرز با اشاره به اینکه اسرائیل با «توافق ابراهیم» به دنبال اتحاد با کشورهای حاشیه خلیج فارس بود و در ماه‌های اخیر، مقامات اسرائیلی به این نتیجه رسیده بودند که گسترش تنش‌ها و درگیری می‌تواند معادلات منطقه‌ای را به نفع آنها تغییر داده و منجر به نزدیکی راض-تل‌آویو شود، ادعان کرد که استنباط اسرائیل اشتباه از آب درآمد. این نشریه نوشت: با وجود میل اسرائیل، جنگ اسرائیل در غزه و منطقه گسترده‌تر، موجب نزدیک‌تر شدن عربستان سعودی و ایران شده است. فارن ازرز در ادامه گزارش خود آورده است: مقامات اسرائیلی امیدوار بودند نامنی منطقه‌ای بیشتر، عربستان سعودی را تحت فشار می‌گذارد تا بیشتر به تضمین‌های امنیتی آمریکا تکیه کند که مشروط به آمادگی راض برای عادی‌سازی روابط دیپلماتیک با اسرائیل است.

اما اسرائیل بویژه، درباره عربستان سعودی، برداشت اشتباهی از راهبرد جامع عربستان سعودی داشت. در بخش پایانی این گزارش آمده است: اسرائیل به این امید دل خوش کرده که گسترش تنش‌ها، موازنه قدرت در منطقه را برهم خواهد زد و در نهایت آمریکا وارد این مناسبات خواهد شد که نثره آن برای اسرائیل ضعیف‌تر و آینده‌ناک‌تر برای غرب آسیا به واسطه تشکیل ائتلافی میان اسرائیل و کشورهای حاشیه خلیج فارس خواهد بود. اما به‌رغم چنین باوری، عربستان سعودی کمتر به امری منکی است و تعاملات خود را با تقویت روابطش با چین و ارتقای مذاکرات امنیتی با ایران تنوع بخشیده است.

بررسی آخرین وضعیت فرایند دادرسی

«خبر دیگر اینکه، آخرین وضعیت فرایند دادرسی حادثه دانشگاه فدرال کازان مورد بررسی قرار گرفت. به گزارش ایسنا، داوود میرزاخانی سرکنسول جمهوری اسلامی ایران در کازان در دیدار با ۲ دانشجوی آسیب دیده در اثر حادثه ناگوار ضرب و شتم پلیس محلی، ضمن پیگیری وضعیت سلامتی آنها، آخرین مراحل دادرسی پرونده مذکور را مورد بررسی قرار داد. در این دیدار اقدامات صورت گرفته و در دست اقدام در راستای دفاع از حقوق دانشجویان صدمه دیده مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت. میرزاخانی همچنین از برنامه‌ریزی سفر «وحید جلال‌زاده» معاون کنسولی و امور مجلس وزیر امور خارجه و هیأت همراه به کازان جهت پیگیری حادثه ناگوار دانشگاه فدرال کازان خبر داد.

رکوردشکنی ناوشکن سبلان با نصب ۱۶ موشک کروز

«دست آخر اینکه، فرمانده نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران از افزایش ۴ برابری توان موشکی ناوشکن «سبلان» خبر داد. به گزارش تسنیم، امیردیاراد شهرام ایرانی فرمانده نیروی دریایی ارتش اعلام کرد: ناوشکن سبلان طبق به‌روزرسانی که روی آن صورت گرفته، توانش از نظر ضریبی، هم در بحث تنوع هم در بحث برد موشکی نسبت به توان اولیه آن ۴ برابر شده است. با این حساب این ناوشکن به ۱۶ موشک کروز ضدکشتی مجهز شده است و بزودی از این دستاورد رونمایی خواهد شد. اعلام شده بود سبلان به ۱۲ فروند موشک کروز مجهز شده است که این افزایش توان موشکی می‌تواند نقش بسزایی در مأموریت‌های این شناور داشته باشد.